

KIESRAAD

Aan
de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Mr. K.G. de Vries
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Bijlagen	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
- Inlichtingen bij Mr. drs. A.G. van Dijk Onderwerp		KR2000/55100 Doorkiesnummer 070-426 8523	3 april 2000
Advies registratie aanduiding Eerste-Kamerverkiezingen			

Zeer geachte heer De Vries,

Bij brief van 6 december 1999 heeft de Kiesraad aan uw ambtsvoorganger, minister Peper, een brief van de secretaris van de Onafhankelijke Senaatsfractie (OSF) van 6 oktober 1999 voor behandeling overgedragen. In deze brief werd gevraagd om terugbetaling van de waarborgsom die was betaald voor registratie van de aanduiding van de OSF in het register van aanduidingen voor de verkiezingen van de leden van de Tweede Kamer. In de brief van 6 december jl. is naar aanleiding van het verzoek van de OSF aangekondigd dat de Kiesraad overwoog over de registratie van aanduidingen van politieke groeperingen in relatie tot de Eerste-Kamerverkiezingen advies uit te brengen. Deze brief bevat een advies terzake.

Bij de herziening van de Kieswet in 1989 is geregeld dat politieke groeperingen met een aanduiding boven de lijst kunnen deelnemen aan de Eerste-Kamerverkiezingen. Daarvoor stond bij deze verkiezing uitsluitend een nummer boven de lijst. Anders dan bij de overige in de Kieswet geregelde verkiezingen is niet voorzien in een apart register van aanduidingen voor de Eerste-Kamerverkiezingen. Geregeld is dat de aanduidingen die zijn geregistreerd in het register van aanduidingen voor de verkiezingen van de Tweede Kamer kunnen worden gebruikt bij de verkiezingen van de Eerste Kamer (artikel R 7, eerste lid, Kieswet). Van een apart register is, zo blijkt uit de memorie van toelichting, omwille van de eenvoud afgezien. Hierbij werd aangegeven dat niet te verwachten is dat aan de Eerste-Kamerverkiezingen groeperingen zullen deelnemen die niet voor de Tweede-Kamerverkiezingen zijn geregistreerd. (Kamerstukken II 1987/88, 20 264, nr. 3, blz. 87). Deze verwachting is echter niet juist gebleken.

Een politieke groepering die aan de verkiezingen voor de Eerste Kamer wil deelnemen met een aanduiding boven de lijst, dient haar aanduiding te laten registreren voor de verkiezingen van de Tweede Kamer. Hiervoor moet een waarborgsom van f 1000,- worden betaald. Deze wordt terugbetaald indien de groepering voor de eerstvolgende Tweede-Kamerverkiezing na de beslissing op het verzoek om registratie een geldige kandidatenlijst inlevert (artikel G 1, tweede lid, Kieswet). De aanduiding wordt in het register

geschrapd indien de aanduiding bij de laatstgehouden Tweede-Kamerverkiezing niet boven een kandidatenlijst is geplaatst (artikel G 1, zevende lid, onder d, Kieswet). Dit betekent dat een politieke groepering die uitsluitend aan de Eerste-Kamerverkiezingen wil deelnemen met een aanduiding boven haar lijst, na elke verkiezing voor de Tweede Kamer haar aanduiding opnieuw moet laten registreren. De voor ieder verzoek te betalen waarborgsom vervalt daarbij telkens.

Het is in de ogen van de Kiesraad niet aanvaardbaar dat partijen die wel aan de Eerste-Kamerverkiezingen willen deelnemen, maar niet aan de Tweede-Kamerverkiezingen, voor wat betreft de registratie van hun aanduiding, worden benadeeld ten opzichte van partijen die aan beide verkiezingen willen deelnemen. Dat partijen ook uitsluitend met een nummer boven de lijst aan de Eerste-Kamerverkiezingen kunnen deelnemen doet daaraan niet af. De mogelijkheid van het gebruik van een aanduiding in 1989 is, blijkens de memorie van toelichting, ingevoerd omdat de toegankelijkheid van het proces-verbaal voor derden te wensen overlaat indien geen aanduidingen boven de lijst worden geplaatst. Bovendien heeft, aldus de toelichting, het ontbreken van partij-aanduidingen er een enkele maal toe geleid dat een lid van provinciale staten zich heeft vergist bij het uitbrengen van zijn stem. Ook ten aanzien van partijen die niet aan de Tweede-Kamerverkiezingen deelnemen, gelden deze argumenten. De Kiesraad stelt daarom voor de Kieswet op dit punt te wijzigen.

Bij de wijziging zou naar de mening van de Raad het uitgangspunt moeten worden gehandhaafd, dat de voor de Tweede-Kamerverkiezingen geregistreerde aanduidingen ook kunnen worden gebruikt voor de verkiezingen van de Eerste Kamer. Reden hiervoor is dat het overgrote deel van de partijen dat deelneemt aan de Eerste-Kamerverkiezingen ook deelneemt aan de Tweede-Kamerverkiezingen. Het apart voor de Eerste-Kamerverkiezingen laten registreren van de aanduidingen van deze groeperingen betekent onnodige administratieve ballast voor zowel de partijen als het centraal stembureau. Volstaan kan worden met een aanvullend register voor de Eerste-Kamerverkiezingen. De Kiesraad stelt voor in hoofdstuk Q (algemene bepalingen) een dergelijk register te regelen. Dit past het best in de systematiek van de Kieswet, omdat de registratie van de aanduiding aan de kandidaatstelling, die in hoofdstuk R is geregeld, vooraf gaat. Artikel G 1 kan in hoofdzaak van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Voor een van overeenkomstige toepassing verklaring van het achtste lid van artikel G 1 is geen reden, omdat de voor de verkiezingen van de Eerste Kamer geregistreerde aanduidingen niet doorwerken naar andere verkiezingen. Wel bestaat behoefte aan een extra grond voor afwijzing van een verzoek om registratie, gelet op het uitgangspunt dat de voor de Tweede-Kamerverkiezingen geregistreerde aanduidingen tevens kunnen worden gebruikt voor de Eerste-Kamerverkiezingen. Deze grond moet inhouden dat aanduidingen die reeds eerder voor de Tweede-Kamerverkiezingen zijn geregistreerd niet door een andere groepering voor de Eerste-Kamerverkiezingen kunnen worden geregistreerd. Tevens wordt voorgesteld om verzoeken voor registratie voor de verkiezingen voor de Tweede Kamer 'te laten voorgaan' boven verzoeken voor de verkiezingen van de Eerste Kamer indien de eerstgenoemde verzoeken eerder of op dezelfde dag zijn gedaan als laatstgenoemde (vergelijk ook artikel Y 10). De bepaling met betrekking tot registratie zou als volgt kunnen luiden:

Artikel Q 6

1. De registratie van een aanduiding van een politieke groepering voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer, op grond van artikel G 1, geldt tevens voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer.
2. Een politieke groepering die een vereniging is met volledige rechtsbevoegdheid waarvan de aanduiding niet is geregistreerd voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer, kan aan het centraal stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer schriftelijk verzoeken de aanduiding waarmee zij voor die verkiezing op de kandidatenlijst wenst te worden vermeld, in te schrijven in een register dat door het centraal stembureau wordt bijgehouden. Verzoeken, ingediend na de drieënveertigste dag voor de kandidaatstelling, blijven voor de daaropvolgende verkiezing buiten behandeling.
3. Het tweede tot en met zevende lid van artikel G 1 zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat voor de toepassing van het zevende lid onder d, in plaats van "de Tweede Kamer" wordt gelezen "de Eerste Kamer" en in plaats van "tweede of derde lid van artikel H 3" wordt gelezen "eerste of tweede lid van artikel R 7".
4. Behalve op de in artikel G 1, vierde lid, genoemde gronden wordt op een verzoek om registratie van de aanduiding van een politieke groepering ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer

afwijzend beschikt, indien de aanduiding geheel of in hoofdzaak overeenstemt met een aanduiding van een andere politieke groepering die reeds ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer is geregistreerd, of met een aanduiding waarvoor reeds eerder of op dezelfde dag ten behoeve van de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer een registratieverzoek is ingediend, en daardoor verwarring te duchten is.

Het opnemen van de mogelijkheid van registratie voor de Eerste-Kamerverkiezingen vergt ook aanpassing van de artikelen R 7 en S 8 van de Kieswet. Voorgesteld wordt dit op onderstaande wijze te doen.

Artikel R 7 wordt gewijzigd als volgt:

1. De eerste volzin van het eerste lid komt te luiden:

De gemachtigde bedoeld in artikel G 1, derde lid, onder d, respectievelijk artikel Q 6, derde lid, jo. artikel G 1, derde lid, onder d, kan aan degene die de kandidatenlijst inlevert, de bevoegdheid verlenen boven de lijst de aanduiding van de desbetreffende groepering te plaatsen, zoals die door het centraal stembureau is geregistreerd.

2. In het tweede lid wordt "de leden van de Tweede Kamer" vervangen door: de leden van de Eerste of de Tweede Kamer.

Artikel S 8, tweede lid, onder a, komt te luiden:

a. tussen politieke groeperingen waarvan de aanduiding voor de verkiezingen van de leden van de Eerste of Tweede Kamer ingevolge artikel Q 6 respectievelijk artikel G 1 is geregistreerd.

De voorgestelde regeling van registratie voor de Eerste-Kamerverkiezingen vereist voorts wijzigingen in enkele modellen bij de Kieswet en het Kiesbesluit. Dit betreft de modellen R 1 (punt 3 van de toelichting), R 7-1 en R 7-2. In deze modellen moet de verwijzing naar de registratie van de aanduiding voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer worden uitgebreid met een verwijzing naar de registratie voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer.

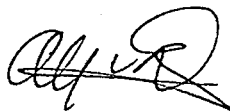
De Kiesraad heeft overwogen of het opnemen van de mogelijkheid van registratie ten behoeve van de Eerste-Kamerverkiezing ook wijziging van artikel G 1 vergt, in verband met de mogelijkheid dat een groepering verzoekt om registratie van de aanduiding in het in artikel G 1 bedoelde register, terwijl een andere groepering deze aanduiding reeds heeft laten registreren in het register bedoeld in artikel Q 6, tweede lid, of daartoe reeds eerder een verzoek heeft gedaan waarop nog geen beslissing is genomen. Het is duidelijk dat in dat geval het verzoek ex artikel G 1 moet worden afgewezen. De afwijzingsgrond in artikel G 1, vierde lid, onder c ("de aanduiding is anderszins misleidend voor de kiezers") biedt hiervoor in de ogen van de Raad voldoende mogelijkheden.

De Kiesraad beveelt u aan bij een volgende wijziging van de Kieswet te voorzien in de mogelijkheid van registratie van de aanduiding van politieke groeperingen voor de verkiezingen van de leden van de Eerste Kamer. Daarbij merkt de raad op dat invoering van een register van aanduidingen voor de Eerste-Kamerverkiezingen mogelijk ook aanleiding geeft voor wijziging van de Wet subsidiëring politieke partijen.

Hoogachtend, ..

F.J.W.M. van Dooren,
voorzitter

A.G. van Dijk,
secretaris